

GROSSERER-SOCIETETETS KOMITE
og PROVINSHANDELSKAMMERET

Underbilag f.

København, den 16. oktober 1951.

Til Forfatningskommissionen.

Grosserer-Societetets Komité og Provinshandelskammeret tillader sig herved over for forfatningskommissionen at fremføre nogle synspunkter med anmodning om, at de vil blive taget i betragtning under overvejelserne om en forbedring af vor forfatning.

Det kan formentlig betragtes som et almindelig anerkendt forhold, at den politiske udvikling, der i de sidste menneskealdre har fundet sted i retning af en voldsom udvidelse af administrationens opgaver og beføjelser, har medført, at det retsprincip om borgernes beskyttelse over for forvaltningen, som er en af grundtankerne i en demokratisk retsstat, ikke længere fungerer med samme effektivitet som i tidligere tider. Ganske særligt inden for erhvervslivet har denne udvikling medført en følelse af usikkerhed og afhængighed over for forvaltningen, der ikke blot er en ulempe for dem, der skal disponere under disse betingelser, men som også i det lange løb må indebære en fare for de fundamentale retsprincipper, hvorpå et sundt demokrati bygger. I samme grad, som den offentlige administration af de private, hvis interesser berøres heraf, føles som udslag af en ukontrollabel magtfuldkommenhed, er der fare for, at den almindelige respekt for lov og ret og de offentlige myndigheders autoritet undergraves.

Det er en almindelig opfattelse inden for erhvervslivet, at det princip om domstolenes kontrol med forvaltningen, hvorpå grundloven bygger, ikke efter den udvikling, der har fundet sted i lovgivningen, yder borgerne tilstrækkelig beskyttelse. I mangfoldige tilfælde vil en erhvervsdrivende, der mener sig forurettet af forvaltningen, opdage, at adgangen til at gå til domstolene enten direkte er afskåret ved lov eller i realiteten ikke yder ham nogen betryggelse, fordi lovgivningen har bestemt administrationens beføjelser i så vide og ubestemte udtryk, at der ikke bliver mulighed for nogen effektiv kontrol fra domstolenes side, der som bekendt kun tager sigte på de retlige grænser for øvrighedsmyndighedernes udøvelse, ikke på hensigtsmæssigheden af de trufne afgørelser.

Vi er klare over, at de her påpegede ulemper for en stor del hænger sammen med den omtalte udvikling af administrationens opgaver og beføjelser og for så vidt ikke kan afhjælpes ved en forfatningsbestemmelse. Alligevel mener vi, at det på forskellig vis vil være muligt i nogen grad at råde bod på den bestående usikkerhedstilstand.

Når domstolene i en række tilfælde helt er afskåret fra at udøve kontrol med forvaltningen, hænger dette som bekendt sammen med, at det i praksis uanset bestemmelsen i grundlovens § 70 er blevet anerkendt, at det ved lov i enkelte tilfælde kan bestemmes, at administrationens afgørelser skal være endelige. Måske er det ikke muligt, hvad vi i og for sig ville finde ønskeligt, at ændre dette forhold derhen, at domstolene i intet tilfælde skal kunne berøves deres prøvelsesret.

Vi går ud fra, at en bestemmelse, der udelukker domstolenes kompetence til at efterprøve administrationens afgørelser, ikke kan træffes for så vidt angår overholdelse